

EURÓPSKY PARLAMENT

2009 - 2014

Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť

2010/0067(CNS)

30.11.2010

STANOVISKO

Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť

pre Výbor pre právne veci

k návrhu nariadenia Rady, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca v oblasti rozhodného práva pre rozvod a právnu rozluku
(KOM(2010)0105 – C7-0315/2010 – 2010/0067(CNS))

Spravodajkyňa výboru požiadaneého o stanovisko: Angelika Niebler

PA_Legam

STRUČNÉ ODÔVODNENIE

Súvislosti:

Jedným z prvoradých cieľov Európskej únie je udržanie a rozvíjanie priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, v ktorom je zaručený voľný pohyb osôb. Pokiaľ ide o otázku, ktoré právo sa bude uplatňovať na rozvod alebo právnu rozluku v prípade manželov odlišnej štátnej príslušnosti, právny stav na úrovni EÚ je v súčasnosti veľmi neprehľadný. Táto situácia vedie často k „ponáhľaniu sa na súd“, keď jeden z manželov podá žiadosť o rozvod skôr než druhý, aby si tak zabezpečil, že rozvodové konanie sa bude riadiť tým právnym poriadkom, ktorý podľa neho lepšie chráni jeho záujmy. Cieľom navrhovaného nariadenia je zaručiť právnu istotu párom, ktorých sa to týka, a tiež predvídateľnosť a flexibilitu.

Keďže rodinné právo je mimoriadne citlivá oblasť vnútroštátnej legislatívy, Komisia sa v svojom návrhu nariadenia neusiluje o zosúladienie rozvodového, a už vôbec nie rodinného práva, ale skôr o nájdenie spoločného systému pravidiel, na základe ktorých sa bude určovať, ktorý právny systém sa v prípade rozvodu manželov s odlišnou štátnou príslušnosťou použije. V súčasnosti sa v EÚ ročne uzavrie približne 300 000 nových zmiešaných manželstiev, čím dosahuje celkový počet medzinárodných manželstiev 16 miliónov. 140 000 až 170 000 takýchto manželstiev sa v rámci EÚ ročne rozvedie. Tieto údaje, ako aj veľké rozdiely v hmotnom práve vzťahujúcom sa na rozvod, ktoré v Európskej únii existujú, poukazujú na to, že je nevyhnutne potrebné zabezpečiť väčšiu právnu istotu pre prípady rozvodu alebo rozluky.

Európska komisia preto navrhuje posilniť autonómiu strán vo veciach rozvodu a právnej rozluky tým, že im v danom rámci poskytne možnosť zvoliť si rozhodné právo, ktoré sa bude uplatňovať pre ich rozvod alebo rozluku. V tomto rámci by manželia mali mať právo zvoliť si právny poriadok štátu, s ktorým majú úzku väzbu. Právo, ktoré si zvolia, musí byť zlučiteľné so spoločnými hodnotami Európskej únie.

Stanovisko spravodajkyne

Spravodajkyňa v zásade podporuje podstatu právnej úpravy rozhodného práva pre prípad rozvodu a právnej rozluky.

Cieľom pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhov tohto stanoviska je upraviť návrh Komisie tak, aby sa jednoznačne vylúčila diskriminácia na základe pohlavia, zachovala rovnosť príležitostí medzi oboma manželmi a aby v centre pozornosti zostali záujmy dieťaťa.

Na záver však vyjadruje spravodajkyňa presvedčenie, že jednotné európske nariadenie o rozhodnom práve v prípade rozvodu a právnej rozluky by nemalo byť posledným krokom, ale že by sa v druhej fáze mali prijať aj opatrenia týkajúce sa dôsledkov rozvodu (majetkové práva, vyživovacia povinnosť, zohľadnenie dôchodkových úspor). Pravidlá navrhovaného nariadenia sa netýkajú dôsledkov rozvodu.

POZMEŇUJÚCE A DOPLŇUJÚCE NÁVRHY

Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť vyzýva Výbor pre právne veci, aby ako gestorský výbor zaradil do svojej správy tieto pozmeňujúce a doplňujúce návrhy:

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh 1

Návrh nariadenia

Odôvodnenie 2a (nové)

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh

(2a) Podľa článku 8 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa Európska únia vo všetkých svojich činnostiach zameriava na odstránenie nerovností a podporu rovnoprávnosti mužov a žien.

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh 2

Návrh nariadenia

Odôvodnenie 15a (nové)

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh

(15a) Ak sa manželia nevedia dohodnúť na rozhodnom práve, mali by absolvovať mediačný postup, ktorý bude zahŕňať aspoň jednu konzultáciu s autorizovaným sprostredkovateľom.

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh 3

Návrh nariadenia

Odôvodnenie 16

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh

(16) Hlavnou zásadou tohto nariadenia je voľba rozhodného práva manželmi na základe ich dostatočnej informovanosti. Každý z manželov by mal presne poznať právne a sociálne dôsledky voľby rozhodného práva. Možnosť zvoliť si spoločnou dohodou rozhodné právo by

(16) Hlavnou zásadou tohto nariadenia je voľba rozhodného práva manželmi na základe ich dostatočnej informovanosti. Každý z manželov by mal presne poznať právne a sociálne dôsledky voľby rozhodného práva. Možnosť zvoliť si spoločnou dohodou rozhodné právo by sa

nemala *poškodiť práva a rovnosť* príležitostí oboch manželov. *Vnútroštátni* sudcovia *by si v tejto súvislosti mali uvedomovať význam* voľby na základe dostatočnej informovanosti oboch manželov, pokiaľ ide o právne dôsledky uzavretej dohody o voľbe práva.

nemala *dotknúť práv a rovnosti* príležitostí oboch manželov. *Preto by si* sudcovia v členských štátoch mali *byť vedomí významu* voľby na základe dostatočnej informovanosti oboch manželov, pokiaľ ide o právne dôsledky uzavretej dohody o voľbe práva. ***Pri potvrdzovaní zvoleného práva by mal byť každý z manželov osobitne informovaný o právnych dôsledkoch vyplývajúcich z voľby rozhodného práva. Mali by sa uplatňovať vnútroštátne predpisy, na základe ktorých môže byť manželom poskytnutá právna pomoc.***

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh 4

Návrh nariadenia Odôvodnenie 17

Text predložený Komisiou

(17) Mali by sa zaviesť určité záruky, ktorými by sa zabezpečilo, že si manželia budú vedomí dôsledkov svojej voľby. Dohoda o voľbe rozhodného práva ***musí mať*** písomnú formu, ***musí*** v nej byť uvedený dátum a ***musí*** byť podpísaná obidvoma stranami. Ak právny poriadok zúčastneného členského štátu, v ktorom majú obaja manželia obvyklý pobyt, ustanovuje dodatočné formálne požiadavky, tieto požiadavky musia byť splnené. Takéto dodatočné formálne požiadavky môžu napríklad existovať v zúčastnenom členskom štáte, v ktorom je dohoda súčasťou manželskej zmluvy.

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh 5

Návrh nariadenia Odôvodnenie 20

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh

(17) Mali by sa zaviesť určité záruky, ktorými by sa zabezpečilo, že si manželia budú vedomí dôsledkov svojej voľby. Dohoda o voľbe rozhodného práva by ***mala*** mať písomnú formu, ***mal by*** v nej byť uvedený dátum a ***mala by*** byť podpísaná obidvoma stranami ***a overená notárom***. Ak právny poriadok zúčastneného členského štátu, v ktorom majú obaja manželia obvyklý pobyt, ustanovuje dodatočné formálne požiadavky, tieto požiadavky musia byť splnené. Takéto dodatočné formálne požiadavky môžu napríklad existovať v zúčastnenom členskom štáte, v ktorom je dohoda súčasťou manželskej zmluvy.

Text predložený Komisiou

(20) *V určitých situáciách, keď* rozhodné právo nepozná inštitút rozvodu alebo neumožňuje jednému z manželov z dôvodu jeho pohlavia rovnaký prístup *k rozvodu* alebo *právnej rozluke*, by sa však malo uplatňovať právo štátu konajúceho súdu.

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh

(20) *Ak* rozhodné právo nepozná inštitút rozvodu *alebo právnej rozluky* alebo neumožňuje jednému z manželov z dôvodu jeho pohlavia rovnaký prístup *a nezabezpečuje rovnaké zaobchádzanie v súvislosti s rozvodom* alebo *právnou rozlukou*, by sa však malo uplatňovať právo štátu konajúceho súdu.

Odôvodnenie

V záujme ochrany základných práv žien a mužov sa pri rozvode alebo právnej rozluke musí zabezpečiť rovnaký prístup a zaobchádzanie.

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh 6

Návrh nariadenia

Odôvodnenie 20a (nové)

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh

(20a) Členské štáty by mali zvážiť možnosť uplatňovať ustanovenia tohto nariadenia v prípade stretu rôznych kolíznych noriem aj na rozluky registrovaných partnerstiev, až pokým nebudú prijaté osobitné predpisy pre tieto prípady, pričom treba vziať do úvahy rôzne právne systémy v členských štátoch. Táto skutočnosť nebude mať za následok právnu povinnosť uznať registrované partnerstvá.

Odôvodnenie

Rozsah pôsobnosti tohto nariadenia sa obmedzuje na rozvod manželstva a právnu rozluky, a nevzťahuje sa na zrušenie registrovaného partnerstva. Aby sa zabránilo diskriminácii iných registrovaných partnerstiev, mal by sa rozšíriť rozsah pôsobnosti nariadenia.

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh 7

Návrh nariadenia

Odôvodnenie 21

Text predložený Komisiou

(21) Vo výnimočných situáciách z dôvodu verejného záujmu by súdy *zúčastnených* členských štátov mali mať možnosť odmietnuť uplatniť cudzie právo v konkrétnych prípadoch, keď by uplatnenie tohto práva bolo v zjavnom rozpore s verejným poriadkom štátu konajúceho súdu. Súdy by však nemali mať možnosť uplatniť výhradu verejného poriadku na účely odmietnutia uplatnenia práva iného členského štátu, ak by to bolo v rozpore s Chartou základných práv Európskej únie, najmä jej článkom 21, ktorým sa zakazuje akákoľvek forma diskriminácie.

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh

(21) Vo výnimočných situáciách z dôvodu verejného záujmu by súdy členských štátov mali mať možnosť odmietnuť uplatniť cudzie právo v konkrétnych prípadoch, keď by uplatnenie tohto práva bolo v zjavnom rozpore s verejným poriadkom štátu konajúceho súdu. Súdy by však nemali mať možnosť uplatniť výhradu verejného poriadku na účely odmietnutia uplatnenia práva iného členského štátu, ak by to bolo v rozpore s Chartou základných práv Európskej únie, najmä jej článkom 21, ktorým sa zakazuje akákoľvek forma diskriminácie, **a článkom 23, ktorým sa zabezpečuje rovnosť medzi ženami a mužmi vo všetkých oblastiach.**

Odôvodnenie

V záujme rešpektovania základných práv európskych občanov je dôležité obmedziť výhradu verejného poriadku.

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh 8

Návrh nariadenia

Článok 1 – odsek 1

Text predložený Komisiou

1. Toto nariadenie sa uplatňuje na rozvod **a** právnu rozluku v situáciách, keď dochádza ku kolízii právnych poriadkov.

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh

1. Toto nariadenie sa uplatňuje na rozvod, právnu rozluku **a na zrušenie manželstva** v situáciách, keď dochádza ku kolízii právnych poriadkov.

Odôvodnenie

V určitých situáciách je dôležitá skutočnosť, že žena ešte nie je rozvedená. Preto by sme uvítali rozšírenie rozsahu pôsobnosti. Nasledujúca veta sa nevzťahuje na anglické znenie

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh 9

Návrh nariadenia

Článok 3 – odsek 3 – pododsek 1

Text predložený Komisiou

3. Dohoda uvedená v odseku 2 **musí byť písomná, musí v nej byť uvedený dátum a musí byť podpísaná obidvoma manželmi. Všetka komunikácia uskutočnená elektronickými prostriedkami, ktoré poskytujú trvalý záznam o dohode, sa považuje za „písomnú“.**

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh

3. Dohoda uvedená v odseku 2 **sa uzatvorí písomne, datuje, podpíšu ju obaja manželia a overí notár .**

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh 10

Návrh nariadenia

Článok 5

Text predložený Komisiou

Ak rozhodné právo v zmysle článkov 3 alebo 4 nepozná inštitút rozvodu alebo neumožňuje jednému z manželov z dôvodu jeho pohlavia rovnaký prístup **k rozvodu** alebo **právnej rozluke**, uplatňuje sa právo štátu konajúceho súdu.

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh

Ak rozhodné právo v zmysle článkov 3 alebo 4 nepozná inštitút rozvodu **alebo právnej rozluky** alebo neumožňuje jednému z manželov z dôvodu jeho pohlavia rovnaký prístup **alebo nezabezpečuje rovnaké zaobchádzanie v súvislosti s rozvodom alebo právnou rozlukou**, uplatňuje sa právo štátu konajúceho súdu.

Odôvodnenie

V záujme ochrany základných práv žien a mužov sa pri rozvode alebo právnej rozluke musí zabezpečiť rovnaký prístup a zaobchádzanie.

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh 11

Návrh nariadenia

Článok 7

Text predložený Komisiou

Uplatnenie určitého ustanovenia právneho poriadku určeného podľa tohto nariadenia

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh

Uplatnenie určitého ustanovenia právneho poriadku určeného podľa tohto nariadenia

možno odmietnuť iba v prípade, ak je jeho uplatnenie zjavne nezlučiteľné s verejným poriadkom štátu konajúceho súdu.

možno odmietnuť iba v prípade, ak je jeho uplatnenie zjavne nezlučiteľné s verejným poriadkom štátu konajúceho súdu. ***Súdy by však nemali mať možnosť uplatniť výhradu verejného poriadku na účely odmietnutia uplatnenia práva iného členského štátu, ak by to bolo v rozpore s Chartou základných práv Európskej únie, najmä jej článkom 21, ktorým sa zakazuje akákoľvek forma diskriminácie, a článkom 23, ktorým sa zabezpečuje rovnosť medzi ženami a mužmi vo všetkých oblastiach.***

Odôvodnenie

V záujme rešpektovania základných práv európskych občanov je dôležité obmedziť výhradu verejného poriadku.

POSTUP

Názov	Vykonávanie posilnenej spolupráce v oblasti rozhodného práva pre rozvod a právnu rozluku
Referenčné čísla	KOM(2010)0105 – C7-0315/2010 – 2010/0067(CNS)
Gestorský výbor	JURI
Výbor, ktorý predložil stanovisko dátum oznámenia na schôdzi	FEMM 7.10.2010
Spravodajkyňa výboru požiadaného o stanovisko dátum menovania	Angelika Niebler 4.5.2010
Prerokovanie vo výbore	28.10.2010 30.11.2010
Dátum prijatia	30.11.2010
Výsledok záverečného hlasovania	+: 20 -: 0 0: 2
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Andrea Češková, Marije Cornelissen, Tadeusz Cymański, Edite Estrela, Ilda Figueiredo, Iratxe García Pérez, Lívia Járóka, Philippe Juvin, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Astrid Lulling, Elisabeth Morin-Chartier, Siiri Oviir, Nicole Sinclair, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Eva-Britt Svensson, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Anna Záborská
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Izaskun Bilbao Barandica, Viliya Blinkevičiūtė, Antigoni Papadopoulou, Sirpa Pietikäinen